

Talepapir til samråd den 21. maj 2013 vedrørende samrådspørgsmål Ø og Å.

Det talte ord gælder.

Spørgsmål Ø: ”Ministeren bedes redegøre for, hvorfor ministeren i et svar på spørgsmål nr. S 1567 i folketingsalen undlader at tale om væsentlige problemer med reglerne for udbetaling af merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste til familier med handicappede børn, som hun har kendskab til, når spørgsmålet netop går på Københavns Kommunes problemer med håndtering af disse regler?”

Spørgsmål Å: ”I den forespørgselsdebat, som DF afholdt den 5. februar 2013, F 16 om kommunernes overholdelse af regler og love og ankepraksis, burde ministeren da ikke have orienteret Folketinget om, at der var problemer i kommunerne med administrationen af §§ 41 og 42 om tabt arbejdsfortjeneste og merudgiftsydelse, som det fremgår af Rigsrevisionens beretning om netop merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste fra november 2012? Hvilke konkrete initiativer har ministeren igangsat for at forbedre lovgivningen i forhold til de to nævnte paragraffer?”

Tak for invitationen til dette samråd i dag, hvor jeg kan få lejlighed til at redegøre for Københavner-sagen og besvare de stillede samrådspørgsmål.

Jeg vil indlede med at besvare spørgsmål Ø og redegøre for mit syn på Københavner-sagen og min besvarelse i Folketinget.

Kernen i Københavner-sagen er, at en stor gruppe forældre er kommet i klemme og gennem længere tid har oplevet, at det er svært at få den nødvendige hjælp.

Den 26. marts 2013 skrev 58 forældre til Socialborgmester Mikkel Warming omkring deres frustrationer og utilfredshed med Handicapcenter Københavns sagsbehandling. Jeg fik tilsendt en kopi af brevet.

I brevet fortæller forældrene bl.a. om manglende koordinering i handicapcenteret, lemfældig sagsbehandling, ringe tværfagligt samarbejde i forhold til den enkelte familie og ikke mindst trusler om sanktioner, hvis forældrene ikke gør, som handicapcentret vil. Forældrene beskriver således en lang række forhold, som sætter dem under pres som familier og gør det svært for dem at få deres hverdag til at hænge sammen. De føler, at der bliver truffet beslutninger med store konsekvenser for deres liv fuldstændig hen over hovedet på dem.

Forældrene giver udtryk for en stor frustration i deres brev. De efterspørger grundlæggende en bedre *behandling* fra kommunen. En bedre dialog, en større forståelse for deres situation og en større inddragelse i behandlingen af deres sager.

Jeg har selvfølgelig bemærket, at socialborgmester i Københavns Kommune, Mikkel Warming, har beskrevet regler og dokumentationskrav som barrierer for at give familierne en ordentlig sagsbehandling. Men jeg hæfter mig samtidig ved, at kommunen jo har erkendt, at det også handler om andet end det. Kommunen har således indrømmet, at dialogen med forældrene har været for dårlig, og de er gået i gang med at rette op på det. Blandt andet ved et dialogmøde, som blev afholdt den 3. april 2013.

Billedet af, at reglerne i sig selv ikke er det største problem, er blevet bestyrket af andre henvendelser, jeg har modtaget i kølvandet på den bevågenhed, som sagen her har skabt. For eksempel modtog jeg den 28. april 2013 et brev fra en ny og endnu større gruppe af forældre, som skrev på vegne af 220 forældre i Københavns Kommune. Også disse forældre oplever store frustrationer og problemer med Handicapcenter København. Igen bliver der beskrevet problemer med ekstreme ventetider, brug af tvang eller forældre pålæg og manglende rådgivning og vejledning. Forældrene skriver også, at det er klart, at problemerne stikker meget dybere og ikke blot handler om, hvordan reglerne håndteres.

Dét er kernen i den konkrete sag. Og det var den konkrete sag, der dannede udgangspunkt for spørgsmål S 1567. Derfor svarede jeg selvfølgelig også med udgangspunkt i den konkrete sag i Folketingssalen.

Det er i forlængelse heraf ikke min opfattelse, at den helt særlige situation i Københavns Kommune og de problemer, som forældrene beskriver, er kendetegnende for landets kommuner generelt på handicapområdet.

Når det er sagt, vil også jeg gerne medgive - og understrege - at lovgivningen er kompleks. Og der er mange kommuner, som oplever problemer med at administrere reglerne om merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste efter serviceloven. Det betragter jeg sådan set heller ikke som en "hemmelighed". Det har flere - i øvrigt offentligt tilgængelige - rapporter og notater dokumenteret. For eksempel viser ministeriets gennemgang af kommunernes revisionsberetninger, at der generelt er mange kommuner, som har fejl på områderne vedr. merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste. Nogle dog flere end andre. Det vil jeg vende tilbage til.

Først vil jeg kort lige skitsere, hvordan revisionsprocessen i det hele taget forløber.

Grundlæggende er det sådan, at der er en række betingelser, som skal være opfyldt i kommunernes administration på det sociale område, før de kan hjemtage refusion fra staten. Og det er disse betingelser, som de kommunale revisorer hvert år undersøger, om kommunerne opfylder.

Social- og Integrationsministeriet behandler hvert år alle kommuners revisionsberetninger. I revisionsberetningerne redegør kommunens revisor for eventuelle fejl og mangler i kommunernes regnskab og administration af de udgiftsområder, som via statsrefusion finansieres helt eller delvist af staten.

Når ministeriet modtager kommunernes revisionsberetninger, tager ministeriet stilling til eventuelle revisionsbemærkninger og kommentarer og giver en tilbagemelding til kommunen i form af en decisionskrivelse.

Hvis en kommune har fået en revisionsbemærkning på et område, vil ministeriet altid bede kommunens revisor om at følge op på området året efter i revisionsberetningen. På den måde sikres det, at kommunen retter de fejl og foretager de berigtigelser, som revisor og ministeriet bemærker.

Hvis der er tale om gentagne revisionsbemærkninger på et område, bliver kommunen anmodet om at udarbejde en redegørelse til ministeriet med en beskrivelse af status for området samt en beskrivelse af kommunens plan for genopretning af området.

Ministeriet tager på den baggrund stilling til, om kommunen skal foretage en stikprøvevis gennemgang af området for derigennem at se på, om og i hvilket omfang kommunen skal tilbagebetale statsrefusion. Endelig udarbejder ministeriet hvert år en samlet evaluering af kommunernes revision, som offentliggøres på ministeriets hjemmeside.

Ministeriets sagsbehandling af revisionsberetningerne forløber med 1-1½ års forskydning i forhold til det relevante regnskabsår.

Ministeriets gennemgang af kommunernes revisionsberetninger viser som nævnt - ligesom også Rigsrevisionen konkluderer - at der generelt er mange kommuner, som har fejl på områderne merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste.

Det er ikke ualmindeligt, at en kommune har fejl på et område eller får en revisionsbemærkning. Og der er mange kommuner, der får en revisionsbemærkning i forhold til administrationen af reglerne om merudgifter til børn og tabt arbejdsfortjeneste. Det understreger, at reglerne er komplekse.

Men lad det være sagt med det samme, at nogle kommuner har større problemer end andre med at administrere området – og København skiller sig ud.

Københavns Kommune har gennem flere år fået revisionsbemærkninger på området vedr. merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste. Og det er

ikke almindeligt, at en kommune gennem flere år får bemærkninger på samme område uden at få rettet op på forholdene.

Siden 2006 har Københavns Kommune fået påpeget, at fejlniveauet på personsagsområdet, herunder merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste, er alt for højt i kommunen. Derudover er kommunen den eneste kommune, der i de seneste tre år har fået en revisionsbemærkning vedr. begge paragraffer. Og kommunen er både i 2008 og 2009 blevet bedt om at lave en stikprøvevis gennemgang af området, hvilket meget sjældent sker.

Ministeriet har løbende været i dialog med Københavns Kommune om deres genopretning af administrationen på området samt genopretning af sagerne i forhold til hjemtagelse af refusion. Det er ministeriets indtryk, at Københavns Kommune er på rette vej til at nedbringe fejlniveauet på området. Det er selvfølgelig positivt, men det er også vigtigt, at håndteringen af genopretningen ikke tilrettelægges på en måde, så borgerne – som det hele jo handler om – føler sig rigtig dårligt behandlet.

Som jeg nævnte tidligere i min tale, er kommunen ved at rette op på de kritiske forhold, men jeg vil selvfølgelig følge op på, hvordan det går.

Derfor har jeg også inviteret Københavns socialborgmester til en drøftelse af udfordringerne i Københavns Kommune.

Desuden har ministeriet bedt kommunen om en status for sagen, og hvad man fremadrettet gør for at rette op på de udfordringer, der er blandt andet med dialogen med forældrene.

Nu tilbage til det generelle: Jeg bliver i samrådsspørgsmål Å spurgt om, hvilke konkrete initiativer jeg har igangsat for at forbedre lovgivningen i forhold til merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste.

Spørgsmålet skal ses i sammenhæng med Rigsrevisionens beretning fra 2012, hvor det konkluderes, at kommunerne har et for højt fejlni-

veau i forhold til merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste, og hvor Rigsrevisionen i den forbindelse oplister en række anbefalinger til, hvad ministeriet kan gøre for at understøtte kommunernes administration af området.

Rigsrevisionen anbefaler blandt andet at ministeriet afklarer, i hvilket omfang merudgiftsydelse efter § 41 er subsidiær i forhold til andre ydelser, at ministeriet understøtter kommunernes administration ved at indsamle og formidle viden om typiske udgifter i forhold til merudgiftsydelse, samt at ministeriet overvejer, hvordan regelgrundlaget fremadrettet kan tydeliggøres med henblik på at understøtte kommunernes administration af reglerne.

I mit svar på Rigsrevisionens beretning – som ligger på Folketingets hjemmeside – fremgår de tiltag, som ministeriet allerede har taget for at afhjælpe problemerne.

For det første kan jeg nævne, at ministeriet i 2011 tydeliggjorde vejledningen vedrørende brugen af merudgiftsydelse efter servicelovens § 41 i samspil med andre specialregler.

For det andet udarbejder ministeriet årligt en samlet evaluering af kommunernes revision, som offentliggøres på ministeriets hjemmeside, ligesom svar på kommunernes spørgsmål på området siden 2011 har været tilgængelige på ministeriets hjemmeside.

For det tredje har ministeriet siden 2011 afholdt mindst ét årligt møde med hvert kommunalt revisionsfirma. Møderne giver mulighed for at drøfte årsagerne til kommunernes fejlniveau, som ikke altid fremgår af revisionsberetningerne.

Men jeg tager det selvfølgelig meget alvorligt, at Rigsrevisionen i sin beretning klart anbefaler, at lovgivningen på området forenkles. Det er vi selvfølgelig nødt til at gøre noget ved.

Det er ikke en let øvelse. Udfordringen består blandt andet i at finde den rette balance mellem dels at sikre, at familierne kompenseres for

deres reelle merudgifter samtidig med, at reglerne bliver lettere at administrere for kommunerne.

Jeg vil gerne have udviklet et mere simpelt system for beregningen af merudgiften, som vil reducere antallet af fejl, men som også vil spare tid for kommunerne. Ligeledes skal vi gøre det endnu mere klart, hvornår bestemmelsen skal anvendes. Det vil give administrative lettelser for kommunerne og vil forhåbentlig også gøre det mere gennemskueligt for borgerne.

I den forbindelse er det selvfølgelig naturligt at se på, hvordan vi har indrettet reglerne for merudgiftsydelser til voksne i Servicelovens § 100 i forbindelse med førtidspensions- og fleksjobreformen, der trådte i kraft 1. januar 2013.

Der er også andre muligheder i spil. Som nævnt har Rigsrevisionen anbefalet at der udarbejdes vejledende takster for forskellige typer merudgifter. Denne anbefaling er dog forbundet med særlige udfordringer, som der ikke er fundet løsninger på. Merudgiftsydelserne er nemlig karakteriseret ved, at kommunerne i de enkelte sager skal foretage helt konkrete og individuelle vurderinger af kompensationsbehovet ud fra en sammenligning med andre familier i samme livssituation.

Hvis man går ind og bruger generelle takster for forskellige typer merudgifter, som det i øvrigt kan være vanskeligt at finde niveauet for, så kan det betyde, at man ikke vil få sit faktiske hjælpebehov dækket.

Dette er et eksempel på, hvorfor det er komplekst at gøre disse her regler mere enkle. Reglerne er lavet med den hensigt, at hver enkelt familie skal have sine merudgifter dækket. Det gør reglerne komplekse. Omvendt er der en risiko for, at mere enkle regler giver en mere upræcis ydelse til den enkelte familie. Og det er jo blandt andet dette dilemma, som er årsagen til, at vi stadigvæk har dette komplekse regelsæt, selvom kommunerne har haft vanskeligheder ved reglerne i gennem mange år.

Jeg synes imidlertid, at tiden nu er kommet til at få lavet reglerne om. Vi har endnu ikke lagt os fast på en endelig løsning, fordi det som

nævnt er komplekst. Men vi kommer til at lave ændringer i reglerne for merudgiftsydelser til børn. Og Rigsrevisionens anbefalinger indgår naturligvis i vores overvejelser. Men jeg må igen understrege, at der altså ikke er en snuptagsløsning, fordi der netop både er fordele og ulemper ved forskellige modeller.

Endelig bliver jeg spurgt – i den første del af spørgsmål Å - om jeg ved forespørgselsdebatten om F16 om kommunernes overholdelse af lovgivningen, der blev afholdt i februar, ikke burde have orienteret Folketinget om problemerne med at administrere reglerne om merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste. Og det må jeg altså svare nej til. For F16 handlede ikke om kommunernes udfordringer med at administrere reglerne om merudgiftsydelser – eller andre specifikke regler for den sags skyld.

F 16 var en generel diskussion om kommunernes manglende efterlevelse af love, regler og ankepraksis på det sociale område – og regeringens initiativer i den forbindelse.

Der var således tale om en helt generel og principiel drøftelse af blandt andet borgernes retssikkerhed, klagesystemet og kommunaltilsynets mulighed for at gribe ind, hvis en kommune ikke efterlever en afgørelse fra klagesystemet.

Afslutningsvis vil jeg bare slå fast, at jeg ikke har forsøgt at fortie noget som helst. Det er generelt også svært at fortie oplysningerne, som er offentligt tilgængelige. Tværtimod er jeg mere end villig til at tage en diskussion af området – og mere end det: jeg er også villig til at gøre noget ved det!

Tak for ordet.